ԹԻՒ 370 Զ. ՏԱՐԻ Ը. ՇԲՋԱՆ 1874 16 ՄԱՐՏ ՇԱԲԱԹ

Մամոյ իւրաքանչիւր շաբաթը՝ 52 օրինակ է։
Դատարդութեան տեղն է Պոլիս, Զինծիրլի—խան վերի յարկ թիւ 18։
Դուրս երթալիք թերթից փոստայի ծախքը առնողին վրայ է։

Շաբաթին գինը դահեկան կանխիկ 60
Կիսաշաբաթը ,, ,, ... 30
Մէկ թիւը՝ փարայ 50
Ծանուցման տողն է դահեկան 2

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

1.

ՎԷՔԻԼ ՏԷՐ ՊԱՊԱՆ

Մարդ չմնաց որ չը գիտնայ թէ այս Տէր-պապան ալ համը շատ՝նց փախուցած է։

Ըսողներ եղան որ Խրիմեանի Պատրիարքութեան և հրաժարելու միջոցին Վէքիլ Տէր պապան շատ դերեր խաղաց։

Խրիմեանի հրաժարման միջոցին խաղացած դերերը արդէն ամէնուն ծանօթ են։ Ընդհ. ժողովը Ղալաթիայէն Գումգափու վերցնելը, օգոստոս 24ի նիստին մէջ խալփախը ձեռքը նշաններ տալը, մէկ աչքը վերնատունը, մէկ աչքը սեղանը, իր նստած տեղը Խբէր-Խբէր-ղայնամիշ ըլլալը, Խրիմեանը երուսաղէմատուն առաք փառաք բերուած առեն ուրախութենէն կայտառելով և գինքը քննողներն ալ չի տեսնելով, ցնծութեան համբոյրներ փոխանակելը, վերջապէս ո՞ր մէկն ըսենք, որ երած է Վէքիլ Տէր պապան։

Իբր թէ ասոնք ամէնքը մոռցած ըլլային, վերջին անգամ ալ Տեղապահի ընտրութեան միջոցին սկսաւ դերերը խաղալ. և դեռ կը խաղայ։ Խաղա՛, նայինք, խաղա՛. վերջն ո՛ւր պիտի երթայ։

Այս երկուշաբթի օրուան Համադումարը ժողովին մէջ ալ մեր Վէքիլ Տէր պապան իր պոյան դուրս տուեր է. երբ Համադումար ժողովը վերստին իր կամքը յայտներ է թէ՝ Խրիմեան իր դատաւորական աթոռը կորուսած է խոնարհ համար դիր դրած ըլլալուն համար, Վէքիլ Տէր պապան՝ Խրիմեանի սիրոյն վրայ՝ մոռնալով որ Համադումար ժողովի մէջ է, ես ասանկ ժողովէն դեռ գոռ ընելմ ըսեր և առեր քալեր է։ Երթա՛ս բարով, նայէ որ մէյ մ՛ալ այդ ժողովին մէջ չերթաս չի նստիս։ Ի՞նչ աղէկ կ՛ըլլար, որ բոլորովին սրդողէիր և Պատրիարքարանէն առնէիր քալէիր. որ աղդն ալ 1500 դր. ամսականէն աղատեր, որն որ Խրիմեանի շնորհիւ մինչեւ ցարդ վայելեցիր. տահա ուրիշ վայելածներուդ ալ տէֆթերը չենք գիտեր։ Ա՛յդչափ խղճիդ դպաւ, հա, Տէր պապա, այդչափ փափուկ խիղճ ունիս եղեր, չգիտէինք։ Մի յուսար որ ասկէ ետքը կարենաս ալ աղատիլ արդարութեան ձեռքէն. որ մէն է ձեղի բացուեր է. Պատրիարք չիկայ, Տեղապահ չիկայ, լա՛յն և արձա՛կ ճանապարհ. . . . Աշխատէ՛, աշխատէ՛,

որ քեզի հայէդ չի զրկող եկեղեցական մը գտնաս, որ Պատրիարք ըլլայ և դուն հանգիստ հիմակուան վիճակդ պահես, և դերեբրդ խաղաս։ Թէ որ քալէնէ, շատ բան։ Մենք շատ տեսութիւններ ունինք ընելիք ձեզի հետ, բայց քիչ մ'ալ համբերենք. տեսնենք վարչութիւնը ե՞րբ պիտի զգայ բարեմիտ և բարեխորհուրդ վէքիլի մը պէտքը։

———

2.

ԹԱԴԷՈՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻ ՀՐԱԺԱՐԱԿԱՆԸ

Քաղաքական ժողովը դժբաղդութեան մը մէջ է. Տեղապահ մը կ'ընտրէ, կելլայ ան ալ կը մեռնի. ուրիշ մը կ'ընտրէ, ան ալ հիւանդանձ մը կ'ելլայ, և պայմանաժամով կ'ընդունի։ Անոր հիւանդութեանը մէջ ալ՝ Տեղապահին Տեղապահ կ'ընտրէ Թադէոս եպիսկոպոսը, և չի մոռնար որ անիկայ Ծերունի եպիսկոպոս մ'է, Էջմիածնի եպիսկոպոս. հիշ կելլայ կ'երթա՞յ Տեղապահին Տեղապահ ըլլալու։

Աս ալ չի քալեց. ուրեմն Պատրիարքն ընտրենք։ Կը վախնամք որ Պատրիարք ալ չը պիտի գտնանք։ Ի՞նչ կ'ըսէք, ընթերցող, այս վիճակին։ Մատ մը կայ որ այս գործերուն մէջ կը խաղայ կոր իր ուղածը ընել տալու. շատ չի քշէր, Քաղաքական ժողովն ալ թերեւս կը տեսնէ այդ մատը, կամ այդ մարդը, կամ այդ մարդուն մարդերը. ան չի տեսնէ՝ մենք ժամանակին կը յայտնենք այդ մարդուն և այդ մարդուն մարդոց ո՛վ և որո՞նք ըլլալը։

———

3.

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

Հապա Կեդրոնական սնտուկն ի՞նչ ընեն. ասոր հալը փէք եման է։ Պատրիարքարանի պաշտօնեաները 3–4 ամսական կ'ուզեն. Պատրիարքարանի մէջ ածուխ չիկայ, փայտ չիկայ, մոմ չիկայ. չիկա՛յ, չիկա՛յ։

Ի՞նչ կ'ըսէք Խրիմեանի հաղուագիւտ բարեկամները, ի՞նչ կ'ըսես վէքիլ տէր պապա, Խրիմեանը խիստ մեծ աղդասիրութեամբ չէ՞ վարուեր. սնտուկին մէջ ի՞նչ կայ ինչ չիկայ՝ առեր տարեր է, պօշ և ծակ սնտուկը թողեր է։ Հիմա ասանկ աղդասէր, անշահասէր, բարեսիրտ, ներող, անվրէժխնդիր, ելն, ելն Խրիմեանը ի՞նչպէս չը փնտռուի։

Զենք գիտեր թէ Քաղաքական ժողովն ի՞նչ կը մտածէ սնտուկին այս ողորմելի վիճակին վրայ. բայց Պատրիարքի ընտրութիւնը աճապարել տալ ուզելէն կը հասկընանք որ ժողովը պատրաստ ստակի մը յոյս ունենալու է, որ Պատրիարքական ընտրութեան համար էն քիչը 30–40 հազար ղուրուշ առ ձեռն պատրաստ դրամին ծախքը բանի տեղ չը դնէր կոր։

Աւելի աղէկ չէ՞ր ըլլար, որ ժամանակ մը Տեղապահով կառավարուէինք, որուն ամսականը 7500 ղրշ. ըլլալով՝ 2500 ղրշ. անկէ շահ մը ըլլար, և Պատրիարքական ընտրութեան համար ծախք ըլլալիք 30–40 հազար ղրշ. ալ Պատրիարքարանի պաշտօնէից անվճար ամսականներուն յատկանար, Պատրիարքարանի աւելորդ պաշտօնեաները ճամբուէին. ելն, ելն, և կեդր. սնտուկին հաւասարակշռութիւնը տեղը դար . . .։

———

4.

ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

Արդէն ըսած ենք, նորէն ըսե՛լ չենք ուզեր թէ ի՞նչ հարկ կար Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը աւարտած միջոցին, Պատրիարքական ընտրութեան այսչափ ուշացնելու։

Անոնք որ Պատրիարքին ընտրութիւնը կ'ուզեն, Սահմանադրութեան վերաքննութեան աւարտումն ալ կ'ուզենք, կ'ըսեն։ Բայց իրերը պիտի հաստատեն թէ ո՛րչափ սխալ քայլ առնելու վրայ են և ո՛րչափ պատասխանա-

տու պիտի մնան ապագայ չարեաց, եթէ արդէն ծագած կամ ծագելու վրայ չեն։

Սահմանադրութեան վերաքննութիւնը չաւարտիր չենք ըսեր, բայց պիտի աւարտի թերեւս ան ատեն, երբ Ազգն ալ ես ԱՍԱՆԿ Սահմանադրութիւն չեմ ուզեր ըսէ։ Այս մասին երկարօրէն պիտի խօսինք, երբ հարկը պահանջէ. առ այժմ կ'ըսպասենք տեսնել որ ամէն Հայ մեզի հետ կարենայ տեսնել թէ ջուրը որ ակէն կը բղխի և ինչ ակէ կը բղխի. որպէս զի անոնք որ մինչեւ վտանգը չի տեսնեն, չեն սթափիր, և կանխաւ տեսնողներուն ալ անսալ չենք ուզեր, և կը թերեհաւատին, անոնք ալ մեզի հետ տեսնեն և հաւատան։

———

5.

ԽՈՒՄԲՆ ԸՆԴԴԷՄ ԽՄԲԱԿԻՆ

Օրուան խնդիրներէն մէկն ալ խումբի մը խօսքն է, որ իբր թէ նոր հնարուած կամ նոր կազմուած ըլլար այդ խումբը։

Ազգային Սահմանադրութիւնը կազմուելէն ի վեր խմբակ մը գոյացած էր ազգին մէջ, որ ուզած կողմերնին կը տանէին և կը քաշէին Ազգը։ Ցաւալին այն էր որ այս խմբակը օտար շահերու ալ կը ծառայէր, և շատեր խաբուած էին անոր արտաքին երեւոյթէն։ Ուր ուրեմն Ազգին վերջին ութամեայ վիճակին վրայ խորաղնելի դիտողներ գտնուէին, և այս խմբակին ճնշողական ազդեցութիւնը և դիտումները ստուգեցին, և ատոնց դէմ խումբ մը կազմել յաջողեցան որուն նշանաբանութիւնն եղած է Ազգին շահերուն պաշտպան ըլլալ։

Այս խումբին (որոյ թիւը բարեբաղդաբար շատ մեծ է միւս խմբակին թիւէն. և այս պատճառաւ խումբ ընդդէմ խմբակի կ'անուանենք) կազմութիւնը շատ ծանր եկաւ խմբակին և անոր պնակալէզ արբանեկաց. այս պատճառաւ ամէն տեսակ յարձակմունք եղան ազգային խմբին դէմ օտար խմբակին թելադրութեամբը. բայց ցարդ չյաջողեցան, և յաջողելիք ալ չունին. թէև խմբակն իր փբլաններուն մէջ յաջողութիւնը տակաւին կորուսած չէ, վասն զի պաշտօնական ամէն պէտք օժանդակութիւն կը վայելէ ինք. մինչդեռ խումբը այդ մասին զուրկ ըլլալով, խմբակին դիմանոյ կանխաւ առաջքն առնելու մասին թէև անյաջող, բայց շատ չուշանար անոր դաւերն ու խարդաւանանքները նշաւակելու։

Ազգային խմբին նշանաբանն միշտ Ազգին շահերն ըլլալով, օր պիտի գայ որ յուսացուածէն աւելի պիտի ստուարանայ, վասն զի այդ խումբը ամէն ճշմարիտ Հայերու կազմութիւնն է. այսօր Մարկոս ու Կիրակոս կը գտնուին հոն. միթէ անոնք մեռնին կամ դուրս ելնեն այդ խմբէն, վաղը Թորոսն ու Սղբոսը անոնց տեղը պիտի չանցնի՞ն։ Խումբին անձերը կարեւորութիւն չունին, այլ անոր նշանաբանն ու նպատակը. այն է Ազգին շահերը պաշտպանել օտարշահերու դէմ, և օտար խմբակին դաւերն ու խարդաւանանքները բեղդել և երեւան հանել։

———

ԳՈՒՄԳԱՓՈՒ

Գումգափուի դրսի Թաղական խորհրդոյ անդամներէն մին եկեղեցւոյն 200 ոսկիի չափ փոխ տուած ըլլալով, այդ դումարն ապահովելու համար յիշեալ եկեղեցւոյն կալուածներէն մէկ երկուքը իր վրայ դարցունել կուզէ։

Կալուածներէն մին որու վրայ որ ֆէրաղ եղած կը գտնուի, նոյն անձին երթալով, իր դիտաւորութիւնը կը յայտնէ. իսկ նա կը պատասխանէ թէ ըստ օրինի պէտք է որ Տնտեսական խորհրդէն պաշտօնական գիր մը բերէ. որպէս զի ինքն ալ կառավարութեան Դուռը երթալով թագրիր տայ։

Թաղական Խորհրդոյ անդամը առանց բնաւ կարեւորութիւն տալու այս խօսքին, ոչ Պատրիարքարանի կ'իմացունէ և ոչ ալ նոյն անձին. այլ անոր անուամբ ուրիշ մէկը էվ-

դաֆ տանելով, գաղտագողի իր վրայ դարձնել կուտայ յիշեալ կալուածը։

Այսպիսի գործ մը ընողն ով որ ալ եղած ըլլայ, բնաւ երբէք չը կրնար արդարանալ Ազգին առջեւ. վասն զի ազգային կալուած մը առանց ազգին կամայ իր վրայ դարցունելը պարզապէս խարդախութեան վճիռը իր վրայ առնել ըսել է։

Հանդուցեալ Տեղապահ Գեր. Տ. Նիկողայոս Եպիսկոպոս Աղասեանի եղբարքն ու քոյրը իրենց բաժին ինկած ժառանգութենէն 40 Օսմ. ոսկի Ազգ. Հիւանդանոցին նուիրեր են և նոյնչափ գումար մը ու հանդուցելոյն բոլոր եկեղեցական զգեստներն ալ Գուրուչէշմէի եկեղեցւոյն ուր ամփոփուած է Նորին Սրբազնութեան մարմինը։ Այս վերջնոյն 40 ոսկին տոկոսի պիտի տրուի և անով ամէն տարի պաշտօն և պատարագ պիտի մատուցուի Գուրուչէշմէի եկեղեցւոյն մէջ ի յիշատակ հանդուցեալ Գեր. Սրբազան Հօր։

Նիկողայոս Եպիսկոպոսի պատուարժան եղբարց և քեռ այս նուիրատուութիւնը դովեստից և շնորհակալութեան արժանի ըլլալով, Մամուլ ալ կը փութայ ի դիմաց Ազգին իր խորին շնորհակալութիւնը յայտնել հրապարակաւ։

ԿԱՏԱԿ ՄԸ

Կան մարդիկ որ խնդայունելու համար կատակ կ՚ընեն, կան ալ մարդիկ որ լացունելու համար։ Ա՛ս վերջինին կ՚ըսուի իշու կատակ։

Անցեալ օր Օրթագեղցի մը իր բարեկամներէն մէկուն կատակ մ՚ընելու համար շիտակ տպարան մը կը վազէ և անոր անուամբ յուղարկաւորութեան հանդիսի հրաւիրագիրներ տպել կուտայ, իմացունելով թէ հանգուցեալ Ս. Եան Էֆէնտին երեկ գիշեր ժամը 3ին իր մահկանացու ընթացքը կնքելով, այսօր յուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի և մարմինն ալ յատուկ շոգենաւով մը վառնա պիտի փոխադրուի։

Տոմսակները ամէն կողմ, սրճարանները, գբօսարանները կը ցրուին. եկեղեցեաց դռները կը փակցուին։ Բարեկամները իմանալով, աճապարանօք հանդուցելոյն տունը կ՚երթան, և զարմանօք կը տեսնեն որ մեռեալ կարծած մարդերին սենեկին անկիւնը փառաւորապէս նստեր, հէք եէ՛ պէ՛ պրա պօռալով նարա կը խաղայ։

Գացողները իսկոյն կը հասկնան թէ իրենք ալ պէ՛ պա՛ ի՛ եկեր են և մէջերնուն մէկը ծոցէն յուղարկաւորութեան տպեալ տոմսակը հանելով, կը ցուցնէ իրեն։ Կենդանի մեռեալը ալ կարդալով, այս կատակը որին գործն ըլլալը կը հասկնայ և եկող բարեկամներէն ներողութիւն խնդրելով կըսէ թէ Հոգ չէ. այդ մարդը իմ ունեցածիս աչք տնկած ըլլալուն՝ շատ կանուխ մեռնելուս փափագեր է որ ժառանգէ. բայց ես վաղը իրեն ինկած բաժինը ոտքուս կը տանիմ կուտամ իրեն։

ԵՐԵՔՈՒԿԷՍ ՀՈԽԱՆՈՑ ՇԻՆԵՕՆ ՄԸ

Առջի օրը տան մը մէջ գոդէթ մատմազելին մէկուն սարսափելի կերպով գլխու ցաւ մը կը բռնէ։ Տանը մէջ գտնուողներուն ամէնքն ալ մէկզմէկ կ՚անցնին. որը խլիսմն մը կը կորէ, վրան ալ պիպէռ ցանելով, ճակատը կը փակցունէ. որը արիւնը գլուխը ցատկեր է ըսելով, սիւլիւկ փակցունել կ՚ուզէ։ Վերջապէս ինչ որ կ՚ընեն նէ, մատմազելը այս գլխու ցաւէն չ՚ազատիր։ Ալ ճարերնին կը կորի, կ՚ելնեն քովի դրացիներէն թերեզինա խաթունը կը կանչեն որ անմիջապէս գալով, հիւանդին քովը կը նստի ու կ՚սկսի Տօքթօր Եիւտուճեանին պէս հարցումներ ընել։

— Աղջիկս, ի՞նչ ես եղեր. պանի մը համար բարկացա՞ր, մերա՞գ մը, բա՞ն մը ունիս։

— Չէ, մեղայ. ի՞նչ մերաք պիտի ունենամ. իշթէ մերագը նշանածիս վրան էր նէ, ան ալ ախպարիկիս սայէյին շաբաթը 3–4 օր գիշեր ցորեկ կը տեսնամ կոր։

— Էյ, օրդտի, աճէպա զարարլը հո՞տ մը առիր տէ կէ՞նղբդ փախաւ. չ'ըլլայ նէ հէքիմ մը բերենք։

— Աս օր ալ սապը ընենք տէ, ցաւը եւելնայ նէ, Տօքթօր Լոռէնին խապար կ'ընենք. ան իմ նաթուռաս աղէկ գիտէ։

— Գիտեմ, աղջիկս, անոր շատ մէթը կուտան կոր. ճահիլ հալովը ատ խրտար զէնաթը ընատ՞ր սովրեր է. շաշմիշ ըլլալու պան։

— Հապա՛, Թերեզինա խաթուն. շատ վարպետ է. պաշխա հէքիմներու չ'ըլմանիր. ան հիւանդ մը նայելու ըլլայ նէ, չորս թարաֆը պօրուներով կը նայի։ Օր մը կրնակս շատ կը ցաւէր կոր, ելանք տունը դացինք, հէմէն մէկալ միշտէրիները ձգեց, խս օտան տարաւ, պիւթիւն սահաթներով պօռուներ դըրաւ կռնակիս, մտիկ ըրաւ։ Էյ անանկ տիխաթը նայիլ քի չեմ կրնար թարիֆ ընել։

— Էյ անանկ է նէ, աղջիկս, մէյ մը բերենք տա հէքիմը, հաղբը իմ՚ալ սը տեղս կը ցաւի կոր։ Ան քի քու նաթուռադ կիտէ նէ, աղէ՛կ եա։ Բա վա՛յ մեղքիս. տէմինտէն պէրի տիխաթ չ'էի ըներ կոր. գլուխս կը ցաւի կ'ըսես կոր. տա գլխուդ պօպօղը չը վերցուն՚ն՚. ատ էլամէթով կը նստուի՞. հիմայ խելքիս կուգայ։

— Չէ, հոգ չէ, ես ալըշմիշ եղած եմ։

— Չէ, մեղա՛յ. հանէ, հանէ։

Թերեզինա խաթունին այս խօսքին վրայ մատմազէլին գլխէն չինեօնը կ'սկսին քակել և կը տեսնեն որ 1200 հատ ֆուրքէթա կելնէ վրայէն։ Հաշիւ կընեն որ երեք հոխա մինակ ֆուրքէթաները կուգան. ասոր վրայ դեր կէս հոխա ալ չինեօնին ծանրութիւնը, կընէ երեք ու կէս հոխանոց չինեօն մը։

Իրաւ որ աղէկ բան. ֆասուլեա փիյազի ծախող աշճիներն ալ դերազանցեցին հիմակուան օրիորդները. վասն զի անոնք հազիւ թէ երկու հոխա ֆասուլեան կրնան կոր պարտցուներ գլուխնին. իսկ ասոնք երեք ու կէս հոխանոց չինեօն մը։ Թերեւս ինքզինքնին երիտասարդաց ծանրագլուխ ցուցուներու համար։

Առտու մը երկու կին պատուհանէ պատուհան այսպէս կը խօսէին.

— Քա Հոռոփ տուտու, երէկ գիշեր ան ինչ կիւրիւլթիւ բաթըրտը էր, խեր ըլլայ։

— Վո՛ւյ քուրուկ, տիւշմանս ինծի պէս տէրտ չունենայ, տունօրթօք մահման առղերու եկանք։

— Էյ քա ինչո՞ւ, սէպէպը ի՞նչ է։

— Նասը՞լ ըսեմ, Սուրբիկ հանըմ. մեր փեսայ օլաճախը հէմէն չը հասնի չը կատարի. բիւթիւն անոր համար է. քա քուրուկ, երկու տարի է կարդուեր է, տահա թէլ մը մաղտանոս բերած չունի տուն. առտուն վորը կը կշտացընէ կերթայ, իրիկուան կուգայ անանկ կուտէ որ գիտես քի երկու օր անօթի կեցեր է։

— Վույ վայ կլխուս. էյ ինչո՞ւ քա, մերամը ի՞նչ է.

— Քուրուկ կարդուեցաւ նէ անանկ բազարլըխ ըրաւ որ տարի մը մասրաֆ չընէ տէյի. մեր Մարտիրոս աղան ալ բէք աղէկ ըսաւ, հիմայ երկու տարի է թեւերը երերցընելով կերթայ կուգայ. արթըխ երէկ գիշեր Մարտիրոս աղանիս ալ քանի մը հատ եւել խմեր էր, աչքը գոյեց բերանը բացաւ. ասոր վրայ իրար ինկան։ Էյ թախ որ զատեցինք նէ, հոգինիս ալ քակվեցաւ,

— Քա էյ դուք ալ որ գիշեր ձեռքը պօշ գայ նէ, բէնճիրէն նայեցէք դուռը մի՛ բանաք. ինչո՞ւ նաֆիլէ տող ելլաք։

— Դուն ալ ի՞նչ կըսես քուրուկ, ատ իրեն

ուզած բանն է. զաթը մահանա կը բնտռէ կոր քի կնիկը ձգէ, իքի տէ պէր չէք ուզեր նէ տուն չեմ դար կըսէ։

— Էյ ատանկ բան ձգելո՞ւ կուգայ. Պատրիարքարան քաշեցէք որ հասկընայ։

— Ես ալ կըսեմ կոր ամա քուրուկ, Մարտիրոս աղանիս կըսէ քի Պատրիարքարանը մարդ չիկայ. Պատրիարքին մէկը վար առին, Տեղապահը մեռաւ, նոր Տեղապահ մ՝ալ դըրին, ան ալ առաւ քալեց. հիմայ թախ որ նոր Պատրիարք մը դրուի նէ պէքլէյելու է կըսէ։

— Քա էյ դուք ալ ձան մի հանէք պարէ մինչեւ որ Պատրիարք մը դրուի։

— Անանկ ընելու է, քուրուկս. ի՞նչ ընենք, Տեղապահին առնել քալելուն զարարը մեզի եղաւ. քանի մը ամիս տահա փեսայ օլմայաճախը թեւերը երերցնելով պիտի երթայ գայ. ի՞նչ ըսեմ ես ան ազգը ասանկ ընողին։

ՔՈՒԷԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Այս շաբթու Հասունի թախտիին քուէի թղթեր բաժնուեր են, իրենց մէջէն քսան ու չորսներ ընտրելու համար։

Այս թուղթէն հատ մ՝ալ Էնկիւրցի Հաճա Պէտիրին ալ կը ղրկեն։ Խեղճը քուէի թուղթ ըլլալը չը հասկնալով, իր բարեկամներէն մէկուն կ՝ըսէ. «Իշիթտի՞ն մի, Մուշու Անտիրին. Ալլահ պէյիւխլէրիմիզէ ուզուն էօմիւրլէր վէրսին. պույրուլթույու խաբարխատան սոնրա՝ պիրէր տէ վաշաբօրթ էլէ կէչիրտիւխ»։

Մէկ քանիներ ալ քսան ու չորս հատ եռեւէ եռեւ շարուած թուանշանները տեսնելով, կարծեր են թէ փիանքօ դրուելու համար թուղթ մ՝է. քուէին թուղթը բերողին ձեռքը յանձնելով, ըսեր են թէ «Պիզ եէմինլիւ էխ. բիանխօյա եաղըլմայըզ. խըսմէթիմիզ օլսա, չըմէնաֆէր վուրուր պէղի»։

Ուրիշ մ՝ալ իրենց մէջէն առանց մէկն ընտրելու, Արևելեան կաթոլիկ Հայոց մեծամեծներէն քսան և չորս անձանց անունները գրեր ղրկեր է։

Միւսիւ Մէնիէն ալ վինտռեր վինտռեր, միայն չորս անձինք գտեր և անոնց անունները քուէթղթին վրայ նշանակելէն ետքը՝ մնացածին համար ալ հեռեւեալ ոտանաւորը գրեր է։

Պէն արատրմ թարատրմ, տէօրթ քիշի պուլտրմ.
Իւսթիւնի էքլէմէք սիզէ պըրագտրմ.
Փաստրըմայը ալտրմ, խոփանը խուրտուրմ.
Եիրմի քիշիյէ պէտէլ քէնտիմի պուլտուրմ։

ԽՕՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

— Քա Տիւրիւկ, տիւն պէր հավատիս չըդտը տույտո՞ւնմը։

— Եօգ, նէ՞ վար քի։

— Էօնիւմիւզտէքի բազար քիրիսէլերիմիզի անթիլերէ թէսլիմ օլունաճագ ըմըշ։ արթըգ մէրագըմտան նէ էտէճէյիմի շաշըրմըշըմ։

— Շաշքըն, ումուրընտա օլմասըն. քիրիսէլերիմիզի ալաճաքլար տէյլ, ճանրմըզը տա ալաճաքլար տէյլ՝ լ՝ա՞. Գրէնկ ժամլարը սաղ օլսաւն, օրայա կիտէրիզ. հաղրը մուզիքա տա տիյնէմէտէն մահրում գալմայըզ։ կէօրսէն, նէ՞ կիւզէլ քօնսէրթօ դըլըգը ինսանըն տույկուլարընը ույանտըրը յօրլար։

— Քա, օնլարըն ժամլարը քէնտիլերինէ՞ մի իտար էտէճէք պիղէ՞ մի, պիլմէմ. կիթտիքճէզ իշիմիզ պէրպաթլաշը յօր։ Իշթէ Զատիկ կիւնլէրի տէ կէլտի եէթիշտի. գօրգարըմ ժամնըզ գալաճայըզ։

— Տիւրիւք, նի՞չին պէօյլէ սէօյլէրսին. Գրէնկ ժամլարը նիչի՞ն պիղի իտար էթմէյէճէք. օնլարըն ժամլարը պիղիմքինտէն չօգտը. Ճիզվիթ ժամը պիր, Սուրբ Պետրոս Իքի, Սուրբ Գէորգ ժամը խըռվաթլարըն իչ, Սարայ ժամը աէօրթ, Երուսաղէմ պէչ, Աստուածածին ժամը ալթը, Հոգին Սուրբ եէ-

տի, Սուրբ Անտոն սէքիզ. եաղբդ քի Յովհան Յոկերերան ժամը եանտը. օտա օլայտը, տօգուզ օլուրբտը. շաշքընլըգլարը քի Երրորդութիւն ժամընը տա թուրթուպ սաթտըլար. օնու ըլան թամ օն օլուրուտու։ Հէմ ճանըմ, Ֆրէնկ միւսիւլէրի պիզիմ պարոնլարըմըզ կիպի խօրեատ տէյիլլէր. ժամտա պիր ֆամիլեա այագտա տուրմուշ կէօրիւրլէր իսկ, տէրագալ այաղա գալդըպ, քէնտիլերինէ տար էտէրէք, պիզէ եէր պուլուրլար։

— Քա, էյի սէօյլէրսի՛ն էյի սէօյլէրսի՛ն ամա, Զատիկ՝ Ֆրէնկլէ՞ր իլէ մի էտէճէյիզ եօգսա մը պիզիմքիլէր իլէ։ Էկեր օնլար ըլա էտէճէք իսէք, տահա պէն ֆիստանլըղըմը պիթիրէմէտիմ. պէն թիւրլիւ գուսուրում վար պիլմէմ. չու միլէթ փաթըրտըսը չիգալը պէրի ցուցանք պիր չէյ օլտու հալիմիզ. նէ՝ ժամըմըզ պէլլի, նէ՝ Զատիկիմիզ։

— Քա, նիչի՞ն պէօյլէ սէօյլէրսին. պիզէ տահա էյի. հաղըր պու սէնէ իքի Զատիկ կէօրմիւշ օլուրըզ, ֆէնա՞ մը։ Ֆրէնկլէրին Զատիկ կէլիրսէ, Ֆրէնկ օլուրըզ. Հայլարըն քի կէլիրսէ, Հայ. քէչկէ հէր կիւն Զատիկ օլսա, տահա նէ՞ իսթէրիմ. պիզիմ Անթուան հէր ադշամ էվէ չէօրէկ կէթիրիր։

— Աման սէնտէ, Տիւրիւկ. նէ՞ փիս թապիյաթըն վար. չիմտի պիզ ժամ լադրրտըսը էտէյօր ըտրք, սէն գալդարսըն պաշդա լադրրտը կէթիրիրսին իւստէ. չիմտի չէօրէկ լադրրտըսընըն պունտա մինասիպէթի վա՞ր մը։

— Նէ՞ եափայըմ քա. պու թարզ լադրրտը լարպէնիմ գարնըմը տօյուրմազ. գարնըմը աճըգտը տէյի չէօրէկ լադրրտըսը աչտրմ։

— Քա փէք տուչկուսուզ գըզ սըն, փէ՛ք. պու իշլէր իչին պու հաֆթա հէփ ֆամիլեալարըմըզ ալթիւսթլիք իչինտէ տիր, սէնին իսէ հէփ ադլըն Զատիկ չէօրէյի իլէ Անթուանընա գաչմըշ։

— Քա, նէ՞մէ լաղրմ, զաթը պէնիմ աղապամ թալեան տըր, տուտումտա Հալէպլի. սիզ վարըն տիւչիւնին, պէն իշ եէրինէ գոյմամ պու թարզ լաֆլարը. բաթրռբուֆրմը կիյտիյիմէն՝ հանկը ժամտա գալապալըք պուլուրսամ, օրայա կիրէրիմ։

Ասկէ յառաջ Ալթը փարմախ օղլու Պինեաթ և Բըլդույրուդ օղլու Կոզմոս աղայներուն Էնկիւրիւ առ Կղեմէս աղայն ղրկած նամակնուն պատասխանը՝ այս շաբթու Կղեմէս աղան մեզ ղրկած ըլլալով, յառաջիկայ չորեքշաբթի օր պիտի հրատարակենք։

ՎԵՐՋԻՆ ԼՈՒՐ

Հասունի թախրմին իմանալով որ կալուածական խնդրոյն համար կազմուած ցանձնաժողովը իր գործը աւարտեր և տեղեկագիրն ալ Արտաքին գործոց պաշտօնէին մատուցեր է, լսելով միանգամայն թէ այդ տեղեկագրին պարունակութիւնն ալ դլխովին իրենց աննպաստ է, իրենց մեծամեծներուն փէշերը բռնկելով, ասդին անդին ինկեր և տեղէ մը չը կրնալով օգնութիւն գտնել, Մօնսէնեօր Բլիումին տեղ Հռովմէն նոր եկող Մօնսէնեօր Միլանին ներկայացեր են իրենց ձախորդ վիճակին դարման մը խնդրելու համար։

Մօնսէնեօրը իրենց բացէ ի բաց յայտներ է թէ այս խնդրոյն վերաբերեալ որ և իցէ միջամտութիւն մը չեմ կրնար ընել. վասն զի ես ոչ այդպիսի գործ մը տեսնելու պաշտօնով մ՝եկած եմ և ոչ ալ այդպիսի հրահանգ մը տրուած է ինձի։

Այս պատասխանին վրայ խեղճ Հասունները ճիտերնին ծռելով, յուսահատ ետ դարձեր են։

ՏԷՐ

ԸՆԹԵՐՑԱՍԻՐԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ տարտամ վիճակին պատճառները փնտռել, և անոր դարմանները գտնելու համար Յունվար 20 ի վերջին ընդհանուր ժողովոյ կոչմանէ ընտրուած Յանձնաժողովը իր տեղեկագիրը պատրաստած ըլլալով, յառաջիկայ կիրակէ Մարտ 17 ին ընդհանուր ժողով պիտի գումարի ընկերութեան ընթերցարանը ուր կը խնդրուի ներկայ գտնուելնիդ ցերեկուան ժամը 7 ին։

Տնօրէն ժողովոյ Ատենապետ

11 Մարտ 74 Կ. Մ. Նէլսոն

ԽՐԻՄԵԱՆ

ՈՍՏԱՆԻԿ ՏԷՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆՑ

ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԵՒ

ԿՐԿԻՆ ԻՒԹԻՒՋԵԱՆՔ

ԿԱՄ

ԱՐՈՒԵՍՏ

ԴՐԱՄԱՇԱՀՈՒԹԵԱՆ

ՈՐ ԵՒ Է ՄԻՋՈՑԱԻ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԵՒ

ԵՐԳԱԽԱՌՆ

Խիստ զբօսալի, զուարճալի, ծիծաղաշարժ և միանգամայն հրահանգիչ հեղինադրութիւն մըն է իրական և կարի իրական դէպքերով ու խորհուրդներով լի։

Տետր առ տետր պիտի հրատարակուի Պալէն Մարքիզէ Դոպոսոդանին գիրքովը, ամէն մէկ տետրը 32 երեսէ բաղկացեալ։

Ամէնը իրը հարիւր տետրէ պիտի բաղկանայ։

Պիտի ջանայուի շաբաթը երկու տետր տալով, ամբողջը՝ մէկ տարու չափ միջոցի մէջ հրատարակել։

Ամբողջին ստորագրութեան գինն է

Հրատարակութիւնը սկսելէն առաջ վճարելի 1 Ոսկի Օսմանեան։

Սկսելէն ետև վճարելի 1 1/2 Ոսկի Օսմանեան։

Լմննալէն ետև վճարելի 2 Ոսկի Օսմանեան։

Այն երեք տեսակ ստորագրողներէն 500 ստորագրող ունենալնուս պէս, հրատարակութիւնը պիտի սկսի։

Ստորագրութեան տեղն է մեր գրասենեակը։

ԹԱՏՐՈՆ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԲԵՐԱ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԹԻՒ 192 194

1874 Մարտ 16 Շաբաթ էրեկ ժամ 2 1/2

ՄԱՄՆԱՒՈՐ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆՈՐԱԿԱԶՄ ԽՄԲԻՆ

ԼՈՒՕԾԼՈՒ

ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԸ

Թատերախաղ՝ ի հինգ հանդէսս եւ յոտնի պատկեր

ՎԵՑ ՈՒ ԿԷՍ ՊՈՐՏ

Խիստ ծիծաղաշարժ զաւեշտ

ԳՐԵՑ Պ. ԳԱՐԵԳԻՆ ՌՇՏՈՒՆԻ

ՇԱՐԱԳԻՐ–ՏՆՕՐԷՆ

ԳԷՈՐԳ Յ. ԱՅՎԱԶԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Յ. ԳԱՎԱՌԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. Յ. ՊԱՐՈՆԵԱՆ

Կոստանդնուպոլիս

Գիրքերիս Խաչ վարի յարկ թիւ 26 եւ 31